398800

R
913
B11

北京圖書館藏
善本書

ခံမြ

မြန်မာ-တရုတ် အဘိဓာန်

模範緬華大辭典

မြန်မာ-တရုတ် အဘိဓာန်

模範緬華大辭典

ဦးချန်ရည်စိန် (ယုစိန်)
မြိုရသည်

1962

A Model Burmese-Chinese Dictionary

Compiled by
Chen Yi-sein

版權所有　翻印必究

編著者：陳孺性
出版者：陳孺性
承印者：集美印務公司
仰光五十尺路七十號

每本定價緬幣十八元

ဦးချန်ရည်ဖိန်(ထုတ်ဝေသူ ပုတ်ပုံတင်အမှတ် ရုန်ကုန် ၀၁၀၆၇)က
ထုတ်ဝေ၍၊ ချစ်ဘီစာပုံနှိပ်တိုက်(၀၄၂၀)တွင် နှိုက်နှိပ်သည်။

自　序

猶憶我幼年在生長地的暨榜 Pyapon 初讀緬文時，在校有師長指導，在家還有母親幫助。母親亦生長於緬甸，會說一口流利的緬語，但因不懂緬文，所以有時亦未能給我解決學習上的困難。經過了四年艱苦的學習，我的英緬文略有進步，於一九三九年時，我已能利用查德孫氏緬英辭典爲學習緬文的工具了。每次翻檢辭典，我就希望有人能編輯出版一本用華文解釋的緬文辭典。但直至戰火燃遍南洋時，我的願望仍未得償。

一九四五年十月，我從緬北返回仰光。我感覺等待人家來編一部緬華辭典，未知仍需多少時日，於是決心加強鑽研，從事編輯辭典的工作。

起初，我用緬甸唯一的查德孫氏緬英辭典作參考，後發現查德孫氏係採取巴利文字書的排列方式編輯，檢查不易，乃改用緬甸字書的音序排列式。除了選擇了現仍通用的舊詞之外，並增加戰後新創的詞；在普通課本內常用的一些古語及巴利譯成語，亦斟酌收入。我又參考許多種的漢文辭典、字書，收到了切合緬語的詞兒。在釋義方面，我力求審愼，一字一詞，常化費數日至數月的時間去思索、探求。工作數年，我編成了"陳氏緬華辭典"初稿。

至一九五二年，"陳氏緬華辭典"初稿內仍有很多缺點。因爲缺乏參考資料，某些動植物、醫學、天文、地理等名詞，以及與佛教風俗有關的詞語，我只能照英文或拉丁學名直譯，未能找到適切的漢文名稱。後因工作上的關係，有機會看到了一些中國古籍，又陸續購置了很多的參考書，這些問題才逐步獲得解決。辭典稿本又經過了多次的修改，到一九五七年時，內容已比以前充實了。

一九五八年初，我重新校訂原稿，並增加後來繼續搜集得來的詞，編成了"綜合緬華大辭典"初稿，積稿盈尺，計共收集約七萬個詞。

前年，我從"綜合緬華大辭典"初稿內，選擇較爲實用的三萬個詞，編成了這部"模範緬華大辭典"，可以說是前者的縮編本。在編校中，因續獲得多種的參考書籍，我又能重新改正和補充許多詞語的釋義。

現在，我這部"模範緬華大辭典"終於出版了。我應該感謝黃重遠先生與施永泉先生。一九五八年，黃先生竭力支持和幫助我編輯"綜合緬華大辭典"初稿；現在施先生鼎力帮助我出版這本"模範緬華大辭典"。

在編輯"綜合緬華大辭典"初稿期間，曾蒙陳蘭生、黃重遠、黃綽卿諸先生各看閱過一部份的漢文釋義，獲益良多；在排印本書期間，我每日往印刷廠校對，蒙林寬福、許潤基、洪琴祺、哥旺佳、林民安、林良成、哥丹盛諸先生在排印工作上諸多帮忙，使本書能如期出版；此外尚有鼓勵我的師友如盧斯教授、巴信中校等，或惠借藏書，或提供意見；特藉此向他們表示謝意。

喜莫過於夙願得償，廿多年的願望，至今已獲實現。感念之餘，興奮非常。惟以我學識淺陋，錯誤是必難免，尚希讀者不吝指正！

陳孺性

一九六二年九月一日

於仰光大學東方史系

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

凡　例

總例

甲　本書所收之辭，包括單字及複合詞，以普通適用爲標準。

乙　各辭按照緬文拼音順序排列，對較難尋檢之詞，另編檢詞表於卷首，以省却檢查之煩。

丙　各辭之釋義，以語體爲主，但如文言比較簡潔，則用淺易文言。

丁　以上三項各加詳細之說明如下，並以畧語表附之。

(甲)收辭範圍之說明

1　一般常用、間用以及雖罕用但仍見於課本上而須查考之辭，均行採收。

2　各科學術較常用之辭，酌量採入。

3　尚見於課本上的古語，亦酌收。

4　緬甸之動植物，極爲繁富。常見之飛禽走獸、經濟植物與藥用植物，盡量收入。

5　緬甸係佛教國家，常用之佛家語亦酌收。

6　政府機關名稱不收。

(乙)排列次序之說明

1　本書不採用查德孫氏緬英辭典、倫敦大學緬英大辭典等之排列式，而採用緬甸字書之排列式，畧加修改，次序如下：

၀။	၀	၄။	၅
၁။	၀၁	၅။	၅
၂။	၀၁း	၆။	၅း

၇။	အု	
၈။	အူ	
၉။	အူး	
၁၀။	အေ့	
၁၁။	အေ	
၁၂။	အေး	
၁၃။	အဲ့	
၁၄။	အယ်	
၁၅။	အဲ	
၁၆။	အော့	
၁၇။	အော်	
၁၈။	အော	
၁၉။	အို့	
၂၀။	အို	
၂၁။	အိုး	
၂၂။	အက်	
၂၃။	အောက်	ကသတ်
၂၄။	အိုက်	
၂၅။	အင့်	
၂၆။	အင်	
၂၇။	အင်း	
၂၈။	အောင့်	
၂၉။	အောင်	ငသတ်
၃၀။	အောင်း	
၃၁။	အိုင့်	
၃၂။	အိုင်	
၃၃။	အိုင်း	

၃၄။	အစ်	
၃၅။	အည့်	
၃၆။	အည်	ညကြီးသတ်
၃၇။	အည်း	
၃၈။	အဉ်	
၃၉။	အဉ်	ဉကလေးသတ်
၄၀။	အဉ်း	
၄၁။	အတ်	
၄၂။	အိတ်	တသတ်
၄၃။	အုတ်	
၄၄။	အန့်	
၄၅။	အန်	
၄၆။	အန်း	
၄၇။	အိန့်	
၄၈။	အိန်	နသတ်
၄၉။	အိန်း	
၅၀။	အုန့်	
၅၁။	အုန်	
၅၂။	အုန်း	
၅၃။	အစ်	
၅၄။	အိပ်	ပသတ်
၅၅။	အုပ်	
၅၆။	အမ့်	
၅၇။	အမ်	
၅၈။	အမ်း	
၅၉။	အိမ့်	

၆၀။ ဆိန်	} မသတ်		၇၁။ ယပင့်	၂
၆၁။ ဆိန်း			၇၂။ ရရစ်	၁
၆၂။ အုန့်			၇၃။ ဝဆွဲ	၀
၆၃။ အုန်ခ			၇၄။ ဟထိုး	၃
၆၄။ အုန်း			၇၅။ ယပင့်ဝဆွဲ	၄
၆၅။ အုံ	}		၇၆။ ရရစ်ဝဆွဲ	၅
၆၆။ အံ			၇၇။ ယဝင့်ဟထိုး	၂
၆၇။ အံ့		ဝေးဝေးတင်	၇၀။ ရရစ်ဟထိုး	၆
၆၀။ အုံ့			၇၉။ ဝဆွဲဟထိုး	၈
၆၉။ အုံ			၀၀။ ယပင့်ဝဆွဲဟထိုး	၂
၇၀။ အုံ့			၀၁။ ရရစ်ဝဆွဲဟထိုး	၆

2 檢詞表之用法，與漢文辭書內所附之檢字表用法相同。

(丙)釋義之說明

1 一詞有數義者，用㊀㊁㊂以別之。

2 爲求解釋正確起見，有時不得不採用中國原有而非一般人容易瞭解之詞語。例如："分龍雨"、"三隅灶"、"槓刀"等，讀者如需要作進一步之了解，請查閱漢文辭典。

3 一詞有普通義及特殊義者，有時爲了要解釋其特殊義，亦將其普通義釋出。例如：ဆိုင်ရှင်[名]㊀店主。㊁[英]批准。

4 各詞之詞性均詳細註明。

5 佛家語之釋義，一概沿用中國佛學典籍原來之譯音或譯義，不隨便另譯，以免混亂。

6 如係常見之動植物，而其漢名或緬名係新擬或係土名者，一概附註拉丁學名，俾便參考。

略語表

[名]…名詞　[副]…副詞　[助]…助詞、助字。
[動]…動詞　[連]…連接詞　[助動]…助動詞
[形]…形容詞　[量]…量詞　[感]…感歎詞
[代]…代名詞

[人]…人類學
[工]…工程學
[化]…化學
[天]…天文學
[心]…心理學
[文]…文法
[占星]…占星術語
[外]…外科術
[生]…生物學
[生理]…生理學
[地]…地理學
[地質]…地質學
[佛]…佛家語
[貝]…貝類
[建]…建築學
[律]…法律
[軍]…軍事術語
[哲]…哲學
[氣]…氣候學
[紡]…紡織
[商]…商業學
[動物]…動物學
[理]…物理學
[植]…植物學
[魚]…魚類
[鳥]…鳥類
[運]…運動
[解]…解剖學
[經]…經濟學
[電]…電學
[農]…農業
[數]…數學
[樂]…音樂
[緬天]…緬甸天文名詞
[緬史]…緬甸歷史
[論]…論理學
[機]…機械學
[醫]…現代醫學或緬醫
[蟲]…昆蟲
[礦]…礦物
[劇]…戲劇

[古法]、[木工]、[足球]、[棒球]、[無線電]、[印刷]等，一見即知，故從畧。

[土瓦]…土瓦方言
[日]…日本語
[巴]…巴利語
[巴緬]…巴緬混合語
[巴轉]…巴利轉成語
[印]…印度斯坦語
[印地]…印地語
[古]…古語
[拉]…阿拉干方言
[法]…法國語
[波]…波斯語
[波緬]…波緬混合語
[阿]…阿剌伯語
[孟]…孟語
[孟加]…孟加拉語
[英]…英語
[英緬]…英緬混合語
[珊]…珊語
[馬]…馬來語
[梵]…梵語
[梵轉]…梵文轉成語
[華]…華語
[緬巴]…緬巴混合語
[緬孟]…緬孟混合語
[緬英]…緬英混合語
[詩]…詩詞用語
[罕]…罕用語
[俚]…俚語
[俗]…俗語

ပဝေါဒတ္ထဖွင့်ကျမ်းများ

主要參考書籍

康熙字典
辭源
辭海
國語大辭典
國語辭典
漢語詞典
同音字典
成語大辭典
標準語大辭典
新辭典
綜合英漢大辭典
最新英華大辭典
增訂英漢合解辭彙
四用英漢辭典
模範英漢辭典
實用佛學辭典
二十四史內的西南夷傳、南蠻傳或外國傳。
嶺外代答
諸蕃志
瀛涯勝覽
星槎勝覽
大唐西域記
滇繫
雲南備徵志
太平御覽
清史稿緬甸傳
百夷傳
蠻書
翻譯名義集新編
本草綱目
本草綱目拾遺
植物學大辭典
廣州植物誌
中國種子植物科屬辭典
種子植物名稱
中國植物科屬檢索表(上下兩冊)
植物種名釋
台灣之水果
台灣之蔬菜
熱帶經濟作物
中國蔬菜栽培學
林學名詞
中國藥用植物誌(共六冊)
南京民間藥草
生藥學(上冊)
福建民間草藥
藥材學
中藥志(共三巨冊)
中國醫學大辭典(四巨冊)
醫宗金鑑(六冊)

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com

中醫常用名詞簡釋
醫學名詞彙編
袖珍醫學辭典
藥學名詞合編
組織學胚胎學名詞合編
診斷學名詞
治療學名詞
生理學名詞
地質礦物學大辭典
公共衛生學名詞
動物學大辭典
台灣魚類誌
台灣之經濟昆蟲
昆蟲名稱
中國的鳥類
脊椎動物名稱
無脊椎動物名稱
水利工程學名詞
物理學名詞
數學名詞
天文學名詞
會計辭典
機械工程名詞
隋唐燕樂調研究
中國音樂史

ကုထုံးပဒေသာဗွယ်စုံကျမ်း — ဦးမင်းထွန်
ကိုယ်လက်အင်္ဂါအကြောင်းအရာမြရှုပ်ပုံစုကျမ်း — ဦးမောင်ကလေး
ကုန်းတောင်ဆက်မဟာရုဇဝင်တော်ကြီး
ကမ္ဘာနိုင်ငံရေးအဘိဓာန် — ဦးသန်းကြွယ်
ကျန်းမာရေးဓာတ်စာကျမ်း — ကဝိဘိသဏ္ဍာဆရာကြီး
ကျွန်းသားလောဂါလက်စွဲစာအုပ်
ဌက်သဘင် — ဦးမောင်ကလေး
ဇိုက်ပျိုးရေး — ဦးလှမောင်
ဓိတ်ပညာနှင့်ပညာရေးဝေါဟာရများ — စာပေဗိမာန်
ဆေးပညာဝေါဟာရများ — စာပေဗိမာန်
ဆေးမီးတိုလားကျမ်း — မောင်ကျော်ရန်
ဇီဝကကုထုံး ၁၀T သက်စောင့်ဆေးကျမ်းကြီး — ခမ္ဘီးဆရာတော်
တက္ကသိုလ် မြန်မာအဘိဓာန် (အဓိပ္ပာယ် ၁၊ ၂၊ ၃။) — ဦးဝန်
ဓာတုဗေဒဝေါဟာရများ — စာပေဗိမာန်

နာနာနယ အာဟာရ ဌယိုကျမ်း	ဦးစံလှ
ပထဝီဝင်ဝေါဟာရများ	စာပေမိတ္တာန်
ပါဏာဗေဒဝေါဟာရများ	စာပေမိတ္တာန်
ပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်	ဦးဟုတ်စိန်
ပေါရာဏကထာဒီကာ	သစ်ဆိန်ဆရာတော်
ဓမ္မပေါရာဏပိပနိကျမ်း(၀)	မြော်ဝိဆရာသိန်း
ဖြေးခုန်ပစ်နည်းများ	ကာယမလထွန်းဖြိုး
ပြည်ထောင်စုယဉ်ကျေးမှုစာစောင်များ	
ဘူမိဗေဒဝေါဟာရများ	စာပေမိတ္တာန်
ဘေသဇဌယိုကျမ်း	ဦးမင်းထွန်
ဘောဂဗေဒဝေါဟာရများ	စာပေမိတ္တာန်
မနုဿဗေဒဝေါဟာရများ	စာပေမိတ္တာန်
မြန်မာ့ဌယိုကျမ်း အတွဲ ၁၊ ၂၊ ၃၊ ၄၊ ၅။	
မြန်မာစာဘွဲ့ပေါင်းကျမ်း (မ-ဘ-တ)	ဦးကျော်ဌန်
မြန်မာစာရေးထုံးကျမ်း	ဦးသာမြတ်
မြန်မာဆေးအမျိုးမျိုးဖေါ်စပ်နည်း	ဦးဖေ
မြန်မာနိုင်ငံတော် အင်းအိုင်လက်ရှိဥပဒေ	
မြန်မာမင်းလွှတ်တော်သုံးသတ်မှ နှင့် မြန်မာသဒ္ဒါနည်းအနက်နည်းကျမ်း	ဦးမိုးစိန်
မြန်မာသတ်ညွှန်းကျမ်း	ဦးဝန်
မြန်မာသဒ္ဒါ	ဦးဖေမောင်တင်
မြန်မာအဘိဓာန်(၀)	ဦးသြဘာသ
ရွှေကုထုံးကျမ်း	ဦးဘိုးတော
ရူပဗေဒဝေါဟာရများ	စာပေမိတ္တာန်
ရုက္ခဗေဒဝေါဟာရများ	စာပေမိတ္တာန်
လက်ဆွေကုထုံးကျမ်း နှင့် ရူတော်မူဆေးအဘိဓာန်	ဦးဘသင်

လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ဝေါဟာရများ	စာပေဗိမာန်
လွှတ်တော်မှတ်တမ်း	တော်ဝိန်ဒို
ဝေါဟာရဗဟုပကာသနီကျမ်း	ကျော်အောင်ဝံထား၊ဆရာတော်
သဘာဝဗေဒနှင့်အယူဝါဒဝေါဟာရများ	စာပေဗိမာန်
သမားတော်စာစောင်များ	
သီချင်းပဒေသာ	ဦးဖိုးလတ်
သုတေသနသရုပ်ပြအဘိဓာန်	အသျှင်ပြဘာသာဘိဝံသ
သက်စောင့်ဆေးကျမ်း	ခမ္ဘီးဆရာတော်
သမ္ပာဝေါဟာရများ	စာပေဗိမာန်
သတိပုံအဘိဓာန်ဒိတ်လင်ခုံ	ဦးအုန်းရွှေ
အဆောက်အအုံ နှင့် အင်ဂျင်နီယာဝေါဟာရများ	စာပေဗိမာန်
အဆောက်အအုံအင်ဂျင်နီယာအဘိ	ဦးအန်ခင်
အဘိဓာန်ပါဠိနိသျှ	သျှင်ဥာဏာဝရ
အဘိဓာန်ပါဠိနိသျှသစ်	အသျှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ
ဥပဒေ၊ နိုင်ငံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးပညာ ဝေါဟာရများ	စာပေဗိမာန်
အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်နှင့် နိုင်ငံသမိုင်း ဝေါဟာရများ	စာပေဗိမာန်

David, Rhys T.W. & Stede, William: The Pali-English Dictionary.

Ghosh, C.C.: *Insect Pests in Burma.*

Giles, H.A.: Chinese-English Dictionary.

Hansford, S. Howard: A Glossary of Chinese Art and Archaeology. (漢英美術考古辭彙)

Harrington, H.H.: The Birds of Burma.

Hundley, H.G.: List of Trees, Shrubs, Herbs and Principal Climbers, etc.

Judson, A.: Burmese-English Dictionary.

Khin, U Ba: Fisheries in Burma.

Lonsdale, A.W.: Burmese Grammer and Grammatical Analysis.

Mason, F.F.: Burma, Its People and Productions, Vols. I & II.

Mathew, R.H.: Mathew's Chinese-English Dictionary. (Revised Edition.)

Nyein, U Tun: English-Burmese Dictionary.

Peacock, E.H.: A Game Book for Burma and Adjoining Territories.

Rhind, D.: The Grasses of Burma.

Rodger, Alex.: A Hand-Book of the Forest Products of Burma.

Sawyer, A.M.: Classified List of the Plants of Burma.

Sawyer, A.M.: Flora of the Agricultural Station, Mandalay.

Smythies, B.E.: The Birds of Burma.

Soothill, W.E. & Hodous, L.: A Dictionary of Chinese Buddhist Terms.

Stewart, J.A., Manual of Colloquial Burmese.

Stewart, J.A., Dunn, C.W., A Burmese-English Dictionary, Part I.

Stewart, J.A., Dunn, C.W., and Hla Pe: A Burmese-English Dictionary, Part II.

Stewart, J.A., Dunn, C.W., Hla Pe, and Searle, H.F.: A Burmese-English Dictionary, Part III.

Thompson, E. & Sawyer, A.M.: The Peas and Beans of Burma.

難詞檢查表

[較難尋檢之詞，依拼音順序排列，右附其頁數]

ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်း	17
ကိုယ်	,,
ကဿပ	25
ကိန္ဓ	,,
ကုဏ္ဍလ	,,
ကုဋ	,,
ကဏ္ဍဋ္ဌာန်	27
ကဏ္ဍ	,,
ကဏ္ဍမူနာ	,,
ကုကံ့မ	29
ကုဋိ	32
ကုဏ္ဍိ	,,
ကမ္ဘလ	,,
ကမ္ဘည်	,,
ကမ္ဘတ်	33
ကမ္ဘလာ	,,
ကမ္ဘောဇ	,,
ကမ္ဘာ	,,
ကမ္ဘာ	,,
ကမ္ဘွာန်	,,
ကုမ္ဘကီ	34
ကုမ္ဘက်	,,
ကုမ္ဘာရီ	,,
ကြမ္ဘာ	58
ဓဝတ်	79
ခဏ္ဍိယ	80
ခန္ဓာ	81
ခက်	,,
ဂဏ်ါ	105
ဂိုက်	,,
ဂဏ္ဍဝေဒ	,,
ဂန္ဓ	,,
ဂန္ဓဗေဒ	,,
ဂုက်	,,
ဂုဏ်	107
ဂြိုဟ်	109
ဃက်ဘူ	142
ဃဏ်ါမူ	,,
ဃဏ္ဍလ	150
ဃဋ	,,
ဃပ	151
ဃပ္ပယ်	,,
ဆင်	166
ဆဒ္ဒန်ဆင်	,,
ဆဋ	167
ဇာဝ	173
ဇေဋ္ဌနက္ခတ်	,,
ဇာတ်	,,
ဇမ္ဗူ	174
ဝေဏ္ဍ	199

တန္ဆာရိုးမြီ	199
တစ္ဆေ	,,
ထေရ်	211
ဒိန္ဓ	226
ဒိန္ဓိ	227
ဥက္ခ	,,
ဥက္ခိတ	,,
ဥဩ	,,
ဒက်	,,
ဒဏ္ဍာရီ	,,
ဒန္တိ(နာ)	228
ဥဿဘ	,,
ဒဠ	,,
ဒိဠဝက္ခ	,,
ဥဗ္ဘိက	,,
နိက္ခမေပါရမီ	248
နိဂ္ဂတိတ်	,,
နိဓ	,,
နာဝ်	250
နိဒ္ဒာန်	,,
ပဓနရစ်	278
ပဓုဖန်	,,
ပဒုမ္ဘာနိုတ်	,,
ပညာ	279
ပညောင်	,,
ပညတ်	,,
ပါဒ	280
ဗိသမိုး	281
ဗိသမ	,,
ဗုဒ္ဓလနာမ်စား	,,
ပုဗ္ဗိုလ်	,,
ပုဏ္ဏ	,,
ပုဒ်	281
ပဏ္ဍိတ	,,
ပဏ္ဍုတ်	,,
ပဏ္ဍာ	,,
ပလ္လင်	,,
ဗိဏ္ဍာ	284
ဗိန္ဓ	,,
ပုဏ္ဏရိက်	,,
ပုဏ္ဏောင်း	,,
ပုဏ္ဏပုဿ	,,
ပုဏ္ဏား	,,
ပုလ္လိုင်	,,
ပုဗ္ဗဘဒ္ဒ	,,
ပုဗ္ဗဗိဒေဟ	,,
ပုဗ္ဗာသဠှ	285
ပြဒ္ဒာန်း	294
ပြဿဒါး(ခါ)	,,
ပြဿနာ	,,
ဗြဟ္မာ	,,
ဗြဟ္ဓာ	,,
ဗြိဿ	,,
ပြိုင်ဗဘရုကိ	295
ပြိုင်ဗဘဒ္ဒ	,,
ပြိုင်ဗာသဠှ	,,
ဗေါ်ဒွေဗာ	301
ဗိုလ်	302
ဗုဿ	304
ဗုဒ္ဓသိန်	305
ဗိဿကာ	315
ဗိဿကိုး	,,
ဗုဒ္ဓ	,,
ဗြဟ္ဓာ	318

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com